

duje, zda dovolatel byl ve službách žalované firmy teprve několik dnů, kdy vlastně ani neznal jejích majitelů a proto neměl podnětu, by vystupoval proti nim s urážlivým úmyslem, nýbrž rozhoduje, že v dopisu adresovaném a skutečně došlém do rukou jeho zaměstnavatelky užil takových výrazů, že musily býti representanty žalované firmy pocíťovány jako závažné porušení smyslu pro čest, a že jím projeveno bylo se strany dovolatele tak nerespektní chování, že jim byla přirozeně zne-možněna další úspěšná spolupráce. Učinil-li tak dovolatel po několika-denním zaměstnání, kdy vlastně ani neznal representantů žalované firmy a proto neměl podnětu, by vystupoval proti nim s urážlivým úmyslem, je jeho urážka ještě závažnější, poněvadž místo, by oznámil žalované takové informátory, aby je žalovaná mohla trestně stíhati, rychle si osvo-žil, o skutečnosti se nepřesvědčiv, jejich urážlivé výroky a předstoupil s nimi před zaměstnavatelku jako nepovolaný kritik, což si zaměstna-vatel nemusí dáti líbiti od svého obchodního pomocníka.

Čís. 6853.

Rozlišování mezi škodou abstraktní a škodou konkrétní má význam jen pro kupní smlouvy, nelze ho však použít, domáháno-li se na dráze náhrady škody pro opožděné dodání zboží.

Dráha, jež nahradila příjemci zboží škodu z opožděného dodání zboží do dne opožděného dodání (rozdílem prodejní ceny zboží v den, kdy mělo dojít, a v den, kdy skutečně došlo), neručí za další škodu, již příjemce zboží utrpěl na témž zboží při pozdějším jeho prodeji.

(Rozh. ze dne 1. března 1927, Rv II 379/26.)

Žalující firma objednala v listopadu 1921 v Terstu jižní ovoce (fíky, svatojanský chléb, levanské oříšky a jedlé kaštiny) pro vánoční a novo-roční trh, zboží bylo 2. prosince 1921 z Terstu odesláno a mohlo nej-dříve 2. ledna 1922 dojít, došlo však následkem hrubého zavinění dráhy teprve 18. ledna 1922. Ve sporu Cg IV 286/22 žalovala firma podle Šu 41 mezinárodní úmluvy na náhradu škody jí vzniklé do dne dodání, t. j. 18. ledna 1922. Nejvyšší soud uznal v onom sporu, že škoda odvo-latelky záleží v rozdílu cen, za které by byla mohla zboží prodati, kdyby bylo došlo včas, a za které je mohla prodati při skutečném dojítí zboží, tedy v rozdílu prodejních cen ze dne 2. ledna 1922 a 18. ledna 1922 a vyřkl, poněvadž v prodejní ceně ke dni 2. ledna 1922 je zahrnut již i či-stý zisk, že je oním rozdílem vyjádřena plná škoda žalobkyně. Nejvyšší soud přiznal žalobkyni jako plnou náhradu škody 50.840 Kč 95 h, a vyřkl, že se žalobkyni dostane takové náhrady, že bude majetkově úplně odškodněna za všechny újmy opožděným dodáním zboží jí způ-sobené, neboť bude uvedena majetkově v takový stav, v jakém by byla, kdyby zboží bylo došlo 2. ledna 1922 a ona toho dne zboží byla pro-dala, že více odvolatelka nemůže požadovat. Firma si vyhradila v uve-deném sporu domáhati se další škody, která jí vznikne při prodeji zboží, posud u ní ležícího, ale nejvyšší soud poukázal na to, že firma již v ža-

lobě požaduje náhradu za pokles cen v době přepravy, tedy do 18. ledna 1922 a že podle posudku znalce došla zásilka již příliš dlouho po sezoně, kdy se tak velké množství zboží hlavně fíků nedá již v malých množstvích rozprodati, takže pravděpodobně zboží žalobkyni zůstane do příštích vánoč. Ve sporu, o nějž tu jde, vznesla firma proti eráru nárok na další náhradu škody, kterou počítala takto: Cena zboží znalcem ke dni 2. ledna 1922 zjištěná činila 176.296 Kč, firma nemohla zboží po sezoně již prodati, prodávala je až do vánoč 1923 a utržila za ně 79.820 Kč, náhradu dostala od žalovaného 50.840 Kč 95 h, dostalo se jí tedy celkem 130.660 Kč 95 h, takže činí její další škoda 45.635 Kč 05 h. Škoda tato povstala firmě podle jejího tvrzení tím, že nebylo možno odprodati tak velké množství jižního ovoce po vánoční a novoroční sezoně, poněvadž tuzemský trh neměl v době po vánočích a Novém roce možnost odbytu tak velkého množství fíků, levanských oříšků, jedlých kaštanů a svatojanského chleba; toto zboží prodávala podle možnosti postupně až do vánoč 1923 a nebylo jí možno dosíci vyšších cen a zboží dříve prodati. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: První soud uznal, že odvolatelce byla v prvním sporu přiznána veškerá náhrada škody z opožděného dodání zboží, že nemůže na dráze pro nedodržení dodací lhůty žádati náhradu další škody. Odvolatelce byla přiznána plná náhrada škody tak, že uvedena byla do onoho majetkového stavu, v němž by se byla nacházela, kdyby jí zboží bylo dodáno dne 2. ledna 1922. Poněvadž tento den byl již za sezonou, byla tato okolnost příčinou ztíženého a méně výhodného prodeje zboží a následkem toho není dráha za to odpovědna. Odvolatelka si sice v dřívějším sporu vyhradila, žádajíc jen náhradu škody do 18. ledna 1922, uplatňovati další škodu, ale náhradní nárok nelze takto dělit. Dráha byla povinna nahraditi škodu jen v tom rozsahu, pokud ji zavinila a pokud byla v příčinné souvislosti s jejím zaviněním, nepříznivé následky dojití zboží po sezoně, tedy 2. ledna 1922 byly nevyhnutelné. S tímto úsudkem prvního soudu souhlasí úplně odvolací soud. Odvolatelka má za nesprávné posouzení výsledků průvodního řízení, že první soud nesprávně posoudil rozhodnutí nejvyššího soudu v dřívějším sporu Cg IV 286/22. Odvolatelka uvádí v té příčině, že v onom sporu se domáhala abstraktní škody, jí v den dojití zboží, t. j. 18. ledna 1922 vzniklé, a tvrdila, že zboží toho dne prodáno nebylo a prodáno býti nemohlo, že zboží po této době v ceně daleko pokleslo, takže si vyhradila uplatňovati další škodu. Pochybil prý tedy první soud, uznáv, že odvolatelce byla již v prvním sporu nahrazena veškerá škoda, neboť nahrazena byla jen veškerá škoda do 18. ledna 1922, o další škodě nebylo rozhodnuto. Tato výtka odvolatelčina netýká se však ocenění průvodního řízení, nýbrž právního posouzení. Jako další nesprávné právní posouzení vytýká odvolatelka, že první soud uznal, že mezi další v tomto sporu uplatňovanou škodou odvolatelčinou a hrubým zaviněním dráhy není příčinné souvislosti. Tyto výtky nesprávného právního posouzení nejsou odůvodněny. Odvolatelka mohla podle §u 41 mezinár. úmluvy žádati náhradu plné škody, ale buď abstraktní neb konkrétní, nikoliv však oba způsoby

škody. Ačkoliv zásada, že nahraditi je rozdíl v cenách, jest výslovně ustanovena jen v čl. 357 třetí odstavec obch. zák., nelze pochybovati, že také v tomto případě jí lze použiti. Tato abstraktní škoda je ovšem minimum, co poškozený žádati může, ale toto oprávnění žádati abstraktní škodu skýtá poškozenému jisté výhody. Tato náhrada přísluší nejméně odvolatelce a žalovaný erár nebyl oprávněn vésti důkaz o tom, že tato škoda odvolatelce nepovstala. Již tato okolnost dokazuje, že nemůže odvolatelka, když dostala náhradu abstraktní škody, žádati konkrétní škodu, byť i to skutečně byla její další škoda z hrubého zavinění dráhy vzešlá. Poněvadž proti žádání abstraktní škody žalovanému eráru nepřislušela, jak uvedeno, žádná námitka, kterou by byl s to dokázati, buď že nevznikla tak vysoká škoda neb že nevznikla žádná škoda, nemůže nyní odvolatelka požadovati konkrétní škodu, neboť spor o odškodnění může býti, jak z uvedeného je patrné, jen jednotný. Proto se připouští v těchto případech, by poškozený svůj nárok na náhradu škody abstraktní za sporu změnil na náhradu škody konkrétní nebo naopak. Odvolatelka mohla v prvním sporu zcela dobře změnit své žádání na náhradu konkrétní škody, poněvadž spor byl ještě v roce 1924 projednáván v první stolici a odvolatelka znala již svou celou škodu, poněvadž rozprodala toto zboží do vánoc 1923. Z těchto důvodů je žaloba na náhradu konkrétní škody nepřípustná a na věci nemění nic, že si odvolatelka v prvním sporu vyhradila, uplatňovati tyto další škody. Správný je též úsudek prvního soudu, že tato další škoda, kterou odvolatelka uplatňuje, není v příčinné souvislosti se zaviněním dráhy. Zboží objednané odvolatelkou pro vánoční a novoroční prodej 1921 došlo, i kdyby jí 2. ledna 1922 bylo dodáno bývalo, pozdě po sezoně. Sama odvolatelka praví, že již nebylo možno takové množství zboží po sezoně prodati. Ničím není dokázáno, že by odvolatelka byla zboží prodala, i kdyby jí bylo do vánoc ještě došlo, neboť nemohla toto zboží prodati ani o příštích vánocích 1922 a prodávala je až do vánoc 1923. Odvolatelka také ani netvrdila, že zboží měla jinam prodáno a že je nemohla dodati, poněvadž jí včas nedošlo, nebo že se musela jinde krýti, nebo že mohla zboží za vyšší ceny prodati. Odvolatelka jen tvrdí a o tom nabízí důkazy, že musela zboží prodati za snížené ceny. Ale tento následek tkvěl v tom, že objednala zboží pro vánoční a novoroční trh tak pozdě, že jí nemohlo dojíti dříve než po sezoně, a dále, že je objednala v takovém množství, že je ani o příštích vánocích a Novém roce nemohla rozprodati.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

První, dne 21. dubna 1922 podanou žalobou vymáhala žalující firma na dráze náhradu škody pro překročení dodací lhůty od 2. ledna 1922 do 18. ledna 1922, pokud vznikla poklesem cen za přepravy, a vyhradila si uplatňování další škody, jež vznikne při prodeji zboží posud neprodaného. Rozsudkem nejvyššího soudu ze dne 16. června 1925 byl přiznán žalobkyni rozdíl mezi cenou 176.296 Kč, za kterou mohla dne

2. ledna 1922 zboží prodati, a cenou 125.455 Kč 05 h, kterou mohla utržiti za zboží dne 18. ledna 1922. Při vyšetření ceny k 18. lednu 1922 bylo přihlíženo k tomu, že bylo již po sezoně, že se takové množství nemohlo již rozprodati po jednotlivých pytlích za běžné ceny, a že by proto žalobkyně byla musila slevit z běžné ceny deset procent, aby prodala. Ačkoliv v důvodech nejvyššího soudu bylo zdůrazněno, že se присouzeným penízem dostane žalobkyni úplného odškodnění za všechny újmy způsobené jí opozděným dodáním zboží, a že bude uvedena majetkově v takový stav, v jakém by byla, kdyby zboží bylo došlo v čas (§ 1323 obč. zák.), požaduje nyní přece na dráze další náhradu škody 45.635 Kč 05 h, rozdílu mezi 125.455 Kč 05 h, které mohla podle prvního rozsudku utržiti za zboží dne 18. ledna 1922, a 79.820 Kč, které za zboží skutečně utržila, rozprodávajíc je až do vánoc 1923. Tvrdí, že v předešlém sporu požadovala a obdržela присouzenou abstraktní škodu, že si však již předem vyhradila a má právo uplatňovati konkrétní škodu, jestliže a pokud bude abstraktní škodu převyšovati. Tvrdí dále, že i další škoda, kterou utrpěla tím, že za zboží utržila jenom 79.820 Kč, jest v příčinné souvislosti s opozděným dodáním zboží, a že dráha jest i za ni zodpovědna. V dovolání pak, opřeném o dovolací důvod čís. 4 Šu 503 c. ř. s., dovozuje, že odvolací soud posoudil věc nesprávně po právní stránce, popřev právo žalobkyně na náhradu další konkrétní škody a příčinnou souvislost a potvrdiv zamítavý rozsudek prvního soudu. Dovolání nelze přiznati úspěch. Rozlišování mezi škodou abstraktní, škodou vypočítanou podle rozdílu v cenách, a škodou konkrétní, škodou, která v jednotlivém případě skutečně vznikla, má právní význam jenom pro kupní smlouvy, poněvadž podle čl. 357 obch. zák. má kupitel, jemuž nebylo dodáno, právo požadovati náhradou rozdíl cen i v takových případech, kde jeho skutečná škoda snad tohoto rozdílu nedosahuje. Poněvadž v souzeném případě nejde o kupní smlouvu a žalobce sám pokládá obdobné použití čl. 357 obch. zák. za mylné, jest jeho rozeznávání mezi abstraktní a konkrétní škodou nesrozumitelné a bez významu. Bylo by jen podotknouti, že škoda vypočítaná v prvním sporu není škodou ryze abstraktní, neboť nebyly výpočtu položeny za základ tržní, po případě běžné ceny zboží ke dni 18. ledna 1922, nýbrž cena, které při prodeji za každou cenu bylo lze docíliti. Rozhodujícím jest v nynějším sporu, zda dráha, nahradivši žalobkyni škodu z opozděného dodání zboží do dne opozděného dodání, ručí také ještě za další škodu, kterou žalobkyně utrpěla na témž zboží při pozdějším jeho prodeji, zda jest mezi touto další škodou a zaviněním dráhy příčinná souvislost. Že tato spor rozhodující otázka byla nižšími soudy právem zodpověděna v neprospěch žalobkyně, vysvitne z této úvahy. Vývoj cen po 18. lednu 1922 mohl se bráti také opačným směrem, žalobkyně mohla při pozdějším prodeji zboží nejen neztrácti, nýbrž i vydělávat, po případě tak mnoho, že by pokles cen mezi 2. lednem a 18. lednem 1922 byl vyrovnán ba převyššen. Přes to nemohla dráha v prvém sporu právem namítati předčasnost žaloby z důvodu, že zboží není ještě prodáno a škoda zjištěna, ani by nemohla v takovém případě požadovati vrácení částky, k níž byla prvním rozsudkem odsouzena. Ale

jako by zisk ze stoupanutí cen po 18. lednu 1922 byl k dobru jenom žalobkyni, musí sama nésti ztrátu povstalou tím, že ceny klesaly. Tato ztráta není následkem opožděného dodání zboží, nýbrž následkem rozhodnutí žalobkyně, že se nezbaví zboží prodejem hned 18. ledna 1922. Toho dne byla škoda způsobená překročením dodací lhůty již hotova a zjistitelná. Předcházejícím sporem byla pravoplatně určena na 50.840 Kč 95 h, poněvadž za opožděně dodané zboží mohla žalobkyně toho dne utržiti 125.455 Kč 05 h. Když žalobkyně zboží tehdy neprodala, a nastal další pokles cen, jde další škoda již jen na vrub její.

Čís. 6854.

Osmihodinná pracovní doba (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n.).

Úplata za práci přes čas musí býti aspoň přiměřená úplatě za práce pravidelné. Úmluva tomu se přičící jest nicotna.

(Rozh. ze dne 1. března 1927, Rv II 435/26.)

Žalobce byl zaměstnán u žalovaného družstva jako kočí. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se na žalovaném družstvu doplacení mzdy, ježto prý konal denně službu nejméně šest hodin přes čas. Žalované družstvo připustilo sice, že žalobce pracoval přes čas, ale namítlo proti žalobnímu nároku, že za tuto práci dostal odměnu 40 Kč týdně. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu k dalšímu jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

První soud zjistil sice, že žalobce pracoval přes čas jistě průměrně více než dvě hodiny denně, a uznal, že odměna 40 Kč týdně, kterou dostával za tyto práce, byla vzhledem k jeho týdenní mzdě nepoměrně nízká, přece však zamítl žalobu, zjistiť dále, že odměna 40 Kč týdně byla mezi stranami smluvna, a byl toho právního názoru, že tak jako zákon ponechává určení pravidelné mzdy svobodné úmluvě stran, jest jim i svobodno ujednati jakoukoliv odměnu za práce přes čas. Odvolací soud byl téhož právního názoru a potvrdil rozsudek prvního soudu. Dovolací soud nesouhlasí s tímto právním posouzením sporu. Zákon o osmihodinové době pracovní ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. jest zákonem na ochranu zaměstnanců, všechna jeho ustanovení jsou povahy donucovací a zachovávání jich jest zabezpečeno v §u 13 trestní sankcí. Jeho předpisy nemohou býti obcházeny úmluvou zaměstnavatele se zaměstnancem, přípustnost takových úmluv vedla by nutně ku vykořisťování hospodářsky slabších zaměstnanců, ale to právě chtěl zákon znemožniti. Opětovný předpis zákona, že pracovní doba nesmí činiti více než 8 hodin denně a že práce přes čas musí býti zvláště placeny, nutno proto vyložiti tak, že úplata za ně musí býti aspoň přiměřená úplatě za práce pravidelné, ač známo, že pravidelně hodiny